

Левін Олег Леонідович,

кандидат історичних наук, доцент

кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

юридичного факультету Дніпропетровського

державного університету внутрішніх справ

ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ РАНЬОГО ХРИСТИЯНСТВА

Християнство — світова релігія, якій належить важливе місце в історії людства, у тому числі в історії політико-правової думки. Християнство виникло в середині I ст. н.е. За п'ять століть (I-V ст.) воно зі вчення невеликої іудейської секти виросло у космополітичну релігію Середземномор'я. На протязі цього періоду в християнстві проходили суттєві зміни з ряду питань, включаючи і то стосувалися держави та права. Головним рубежем цих змін є перетворення християнства з опозиційної і гнаної релігії в релігію офіційну і панівну.

Основні твори раннього християнства з'явилися в другій половині I ст. — в середині II ст. З них 27 було канонізовано, тобто офіційно визнано церквою, і вони склали "Новий завіт Господа нашого Ісуса Христа". Це — чотири євангелія (від Матвея, від Марка, від Луки і від Іоанна), Діяння святих апостолів, 21 послання апостолів та Об'явлення Іоанна Богослова ("Апокаліпсис"). Є також ряд неканонізованих пам'яток.

Важливими є також твори пізніших християнських авторів. Так, в другій половині II — в III ст. з'являються твори Тертуліана, Кепріана, в IV ст. — Євсевія та Іоанна Златоуста, у першій треті V ст. — Августина Блаженного.

Головні правові ідеї раннього християнства. На противагу нерівності, як основі рабовласницької політико-правової системи, християнство проголосило принцип рівності людей, незалежно від їхніх національності, статі, майнового та політичного становища. "Нема юдея, ні грека, нема раба, ані вільного, нема чоловічої статі, ані жіночої — бо всі ви один у Христі Ісусі". Таким чином, ідея рівності возводиться до трансцендентної сутності, тобто бога, і означає, перш за все, рівність людей перед богом.

Конкретизуючи поняття свободи і рівності, в християнстві присутній ще один надзвичайно важливий для юридичної сфери принцип еквіваленту ("рівним за рівне"). "Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть їм і ви".

Кардинальний переворот, який зробило християнство, полягає у тому, що праця почала розглядатися, як неодмінна якість нової людини, що впливає з божественної правди і закону свободи. Це була своєрідна революція в розумінні людини взагалі; те, що греко-римська цивілізація вважала недостойним вільної людини, піднімалося на божественну висоту. Трудитися повинні всі, ніхто не повинен жити чужою працею: "Як хто працювати не хоче, нехай той не їсть".

Послідовним продовженням попереднього принципу стає засудження багатства, розподілу людей на багатих і бідних. "Блаженні убогі — Царство Боже бо ваше".

Правові норми регламентують соціальні відносини між людьми на принципі формальної рівності, майнові відносини будуються на принципі спільності майна і засудження багатства і приватної власності, виробничі відносини — на принципі загальності та обов'язковості праці, а розподіл — на основі еквівалента «Кожен отримає свою нагороду за працю». Звичайно, поділ є досить умовним, оскільки мораль і право грали допоміжну роль при безсумнівному приматі релігійних норм.